



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1634

De Martyrologio. XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40244

De Martyrologio. CAP. XXI.

1 **M**artyrologium legitur in Choro ad Primam; de quo Baronius multa in *Prefatione ante Romanum Martyrologium*. quæ verò ille fufius, breuius hoc loco dabo. S. Clemens per feptem Notarios Romanos curauit vt acta Martyrum describerentur, quibus addidit ad eandem caufam feptem Subdiaconos Fabianus Papa. Aliæ Ecclefiæ idem fecere, vt Smyrnenfis & Carthagenenfis, etiam ante S. Cyprianum Epifcopum & Martyrem.

2 Gelafius deinde reiecit fcripta in hoc genere apocrypha, & falfa, vetuitque legi in Ecclefiâ; fed & permulta legitime fcripta perierant in perfecutione Diocletiani, qui edicto generali ea tradidit igni, non tamen omnia, Deo difponente, vt Gregor. Turon. *de Glor. Mart. teftatur*.

3 Et quia quotidie ad Altare Dei fiebat commemoratio Martyrum, ac etiam, vt ait Auguft. *de S. Virginit. cap. 45.* defunctorum Sanctimonialium; idè pridie recitabantur eorum & earum nomina in Ecclefiâ, quorum natalitia die fequenti recolenda effent vnâ cum Sacrificio; atque hinc origo Martyrologij, hoc eft Sermonis de Martyribus.

4 Legebantur Tabulæ Ecclefiasticæ Martyrum, quæ etiam Fafti dicti funt à Tertull. *de Corona militis*, eò quòd in Sanctorum natalitijs Chriftiani folerent mutua inter fe charitate gaudere, & conuiuium celebrare, quod Agape dicebatur, feu facrum Epulum natalitium, ex Nazianzeno. lege Pamel. *in Epift. 37. fancti Cypriani*.

5 Porro Martyrologij Romani nefcitur proprius auctor. Fuit ille ante

S. Gregorium, vt apparet ex *eiusdem Epiftola 29. lib. 27. Indiçl. 1.* non tamen fuit Eufebius Cafarienfis, neque S. Hieronymus; qui ad fummum Hiftorias Martyrum ab Eufebio feriptas redegit in compendium. Addidere Martyrologio Romano idem Hieronymus, Beda, Florus, Vfuardus, Wandelbertus, & Ado Viennenfis, non Treuerenfis, vt optimè probat Herbertus Rosweydeus ante Adonis Martyrologium; fed nemo ex his dicendus eft auctor. In Breuiarijs M. S. antiquioribus pro Martyrologio ego legi, Datarium Calendarij.

6 Continet autem Martyrologium Romanum ex omnibus Chriftiani orbis Prouincijs collectos Martyres; quia Romana Ecclefiâ materna charitate fideles omnes filios fuos effe nouit: neque tantum Romæ paffos cenfuit effe fuos, fed omnes alios vbiq; gentium coronis auctos. Verum tamen neque datur fingillatim fingulorum nomina recenfere; tum quia fuperatam multiplicati funt amici Dei; tum quia ex inftituto antiqui ritus, Ecclefiæ breuitati fuit confulendum.

7 Tertia editio prodijt purior & emendatior, edita anno 1584 curate Cefare Baronio. Recognita fuit trufus Urbani VIII. iufu, additis Sanctorum Feltis, qui nuper canonizati funt; & in primo loco pofitis ijs, quibus datum eft Officium de præcepto tum verò emendatus fuit textus multis in locis iuxta veritatem certiffimæ Hiftoriæ, me quoque minimo omnium collegarum præfente; & minus certa interim commiffimus tempore decernenda maturius. quod intelligant ij, quæfo, qui mutationem optauerunt maiorem in ipfo textu: qui verò vtuntur antiquiori textu non prohibe-

bito, obseruent ea tamen quæ dicuntur infra *num.* 12. Dabimus in calce huius Tomi Concordiam Martyrologij cum Breuiario.

8^o Ad illud legendum opportuna data sunt leges initio libri, & quibus quarta & sexta sunt obseruanda magis: vt nimirum primo loco pronuntietur ille regulariter, de quo in sequenti die faciendum est Officium, etiamsi non sit in Martyrologio, si à Maioribus ritè decretum sit Officium. Alij Sancti, de quibus non sit Officium, & de quorum sanctitate nullum est dubium, nominari possunt suis locis, Martyres post Martyres, Confessores post Confessores, Virgines post Virgines, eo fine, vt in proprijs locis, vbi meritò coluntur, quotannis recolantur (saltem in Martyrologio. Dixi pronuntietur, & nominari possunt; non autem dico, describatur, & describi possunt, nisi separatim, non autem in ipsomet Martyrologio Romano: nam illa cõceduntur in Regulis Martyrologij approbatis in Bulla Gregorij XIII. hæc autem prohibentur in eadem Bulla, data die 14. Ianuarij 1584.

9^o Translato tamen Festo alicuius Sancti iuxta Rubricam de Translatione Festorum, non fit translatio de eodem in lectione Martyrologij, nisi in casibus in Martyrologio expressis. Nam licet, vt dictum est, legatur pridie de eo Festo, quod in sequenti die Officium in Calendario habet, non tamen ita fit semper, sed vt plurimum: quod patet in mense Ianuario in Festis SS. Hilarij & Pauli primi Eremitæ, & in Septembri, in Festo Sanctorum Cornelij & Cypriani; de quibus legitur in Martyrologio pluribus antè diebus quàm Officium fiat.

10^o Dices In anno Bissextili trans-

fertur Vigilia S. Matthiæ, & eiusdem prænuntiatio in diem 24. ergo translato Festo aliorum Sanctorum, transferri debet de eodem nominatio in Martyrologio. Respondeo, legem haberi certam in ipsomet Martyrologio de hac Vigilia, & S. Matthiæ Festo: & ratio legis fuit, quia verè cum nomine Vigiliæ ieiunium quoque transfertur, & cum Vigilia Festum. Qua ratione conuenit etiam anticipari extra Romam, quæ de Vigilia & Festo S. Bartholomæi habentur in Martyrologio Romano: at in alijs Sanctorum Festis, etiamsi transferantur, nullum contingit mendacium; quia verè eo die, quo leguntur in Martyrologio, illi obiere: & præterea in translatione plurium Festorum difficilior esset Martyrologij lectio, retrocedendo per dies aliquando multos.

11^o Translata quoque Vigilia in Sabbatum, non anticipatur lectio de Vigilia in Martyrologio, licet anticipetur Officium cum ieiunio.

12^o Per eandem Regulam quartam legenda sunt primo loco nomina Sanctorum qui adduntur in dies Breuiario Romano, etiam eorum, quorum Officium ad libitum recitari potest, si illud recitandum sit in Choro.

13^o Sexta verò Regula decernuntur formulæ prænuntiandi Festa Domini mobilia, quæ primo loco post Lunæ pronuntiatione annuntianda sunt, excepto Paschate, quod, antequam legantur Calendæ, annuntiat; & ratio patet; quia in ipso die Paschatis annuntiat, Calendæ verò pertinent ad sequentem diem: & quia mobilia Festa incertam habent sedem, ideo initio Martyrologij fuerunt data formulæ propriæ numero nouem; nempe pro Dominica Septuagesimæ, die

Cine-

Cinerum, Dominica Palmarum, Cœna Domini, die Paschæ, Ascensione, Pentecoste, Festo Trinitatis, & sanctissimi Corporis Christi.

14 Legitur autem Martyrologium post Orationem ad Primam, Gemma *lib. 2. cap. 58.* & in fine additur Versus ad lectionem accommodatus, *Pretiosa in conspectu Domini,* &c. in venerationem, inquit Hugo 2. *de Offic. cap. 2.* Sanctorum omnium. Inuocantur iidem Sancti per Orationem sequentem, *Sancta Maria, & omnes Sancti,* &c. à quibus ad Deum trinam eleuamur, repetito Versu ter, *Deus in adiutorium meum intende;* quem & precamur secretò Oratione Dominica, tum Versu Dauidico, *Respice in seruos tuos;* denique Oratione, qua dirigi postulamus in omnibus toto die. Vide Sectionem precedentem cap. 3. à num. 9. pag. 56.

De fine Officij, & Antiphonis finalibus beatæ Mariæ.

CAP. XXII.

1 **H**Orarum finis solet esse post Orationem per Versum, *Benedicamus Domino.* *Deo gratias.* Subsequitur, inquit Amal. *lib. 4. cap. 4.* Benedictio, & gratiarum actio (dixerat de Oratione) quia Christus benedixit Apostolis cum discederet: & Apostoli in gratiarum actionem adorauerunt; quod notauit Hugo *libro 2. de Offic. cap. 4.* Idem *cap. 2.* dixerat etiam, morem fuisse Monachorum, cum discessuri erant, petendi benedictionem à Superiore; quæ & congruè à Deo petenda est in fine cuiuslibet Horæ.

2 Addit idem in *Spec. cap. 3.* voce puerili cantari, hoc est, à pueris, *Bene-*

dicamus Domino; quia omnis laus puerilis est respectu Dei, quem laudamus; & quidquid hic dici potest, minus est laude Dei. *Deo gratias,* quasi dicamus: Placet, vt pium est, in laude Dei superari, idem *ibidem.*

3 Pietas Ecclesiæ erga Defunctos ea est, vt peracto Officio diuino ad utilitatem viuorum, suffragetur statim & Defunctis qui degunt in Purgatorio, eo Versu finali addito, *Fidelium anima,* &c. cuius tamen ritus non meminere antiqui.

4 Qui Versus non dicitur ante *Pretiosa* ad Primam; quia adhuc non est finitum Officium Primæ, cui deinde additur in eiusdem fine: neque ad Completorium habet in fine locum congruum, non enim ante Antiphonam beatæ Virginis, quæ ad Officium viuorū attinet; neque post eam, quam sequitur Oratio Dominica cum salutatione Angelica, & Symbolo Apostolorum. Quare fortè hinc factum est, vt sub noctem dato signo cum campana fiat commemoratio Defunctorum, vt aliquo modo suppleatur Completorio, quod noctis initio recitabatur. Neque dicitur post aliam Horam, si aliud sequatur, vt, Vel Missa, sicut fit in nocte Natiuitatis Domini; & hoc idem legi inter ordinationes Officij editas à S. Bonaventura, impressas in *libro Clericorum familiari Venet. anno 1561.* Vel Officium paruum beatæ Mariæ, septem Psalmi, Litanæ, in quorum fine dicitur, *Fidelium anima,* &c. Vel Officium Defunctorum, in quo pro iisdem abundantius oratur, omnino extremum locum habere debet. Nouissima enim est mors, ait S. Paulus *1. Cor. 15.*

5 Dicta Oratione Dominica pro fine Horæ ea ratione quæ diximus supra